

Chương trình Gặp gỡ đầu xuân

Thúc đẩy các biện pháp bảo tồn khu vực hiệu quả khác (OECMs) nhằm hiện thực hóa bảo vệ đa dạng sinh học tại Việt Nam

Bối cảnh

Suy thoái đa dạng sinh học là một trong những thách thức cấp bách nhất của thế kỷ 21, trong đó nguyên nhân chủ yếu đến từ các hoạt động thiếu bền vững của con người như phá rừng, suy thoái đất, ô nhiễm môi trường, khai thác tài nguyên quá mức và biến đổi khí hậu. Để đối mặt với khủng hoảng này, Công ước Đa dạng Sinh học (CBD) đã đưa ra Khung Đa dạng Sinh học Toàn cầu sau 2020 (Global Biodiversity Framework - GBF), trong đó đặt mục tiêu bảo tồn ít nhất 30% diện tích đất liền và biển trên toàn cầu vào năm 2030. Để đạt được mục tiêu đầy tham vọng này, không chỉ cần mở rộng các khu bảo tồn chính thức mà còn cần đưa vào “các biện pháp bảo tồn khu vực hiệu quả khác” (Other Effective Area-based Conservation Measures - OECMs).

OECM là các khu vực nằm ngoài hệ thống khu bảo tồn chính thức nhưng đóng góp đáng kể vào công tác bảo tồn đa dạng sinh học thông qua các phương thức quản lý và quản trị hiệu quả. Các khu vực này có tiềm năng lấp đầy những khoảng trống quan trọng trong các chiến lược bảo tồn, đồng thời ghi nhận và hỗ trợ các hệ thống quản trị đa dạng, bao gồm các khu vực được quản lý bởi cộng đồng địa phương và các bên liên quan khác.

Đáng chú ý, nhiều OECMs cũng chính là các Khu bảo tồn cộng đồng (ICCA), nơi cộng đồng địa phương vẫn quản lý và bảo tồn hiệu quả theo truyền thống, tập tục. Với việc công nhận chính thức các khu vực này là OECMs, những đóng góp của cộng đồng vào công tác bảo tồn đa dạng sinh học có thể sẽ nhận được sự hỗ trợ về chính sách và tài chính, đồng thời bảo vệ quyền của cộng đồng và hệ thống quản trị. ICCA và OECM đều có chung mục tiêu, chẳng hạn như: bảo tồn đa dạng sinh học, tăng cường các dịch vụ hệ sinh thái và duy trì các giá trị văn hóa.

Tại Việt Nam, quốc gia được đánh giá là một trong những điểm nóng về đa dạng sinh học của thế giới, vai trò của OECM trở nên đặc biệt quan trọng. Theo số liệu hiện tại, diện tích các khu bảo tồn chính thức của Việt Nam chỉ chiếm 7,96% diện tích đất liền và 0,17% diện tích biển, thấp hơn nhiều các mục tiêu được nêu trong Chiến lược Quốc gia về đa dạng sinh học đến năm 2030, tầm nhìn đến năm 2050 và Quy hoạch Bảo tồn đa dạng sinh học quốc gia thời kỳ 2021 - 2030, tầm nhìn đến năm 2050. Các OECM — chẳng hạn như hành lang đa dạng sinh học, rừng do cộng đồng quản lý, vùng đất ngập nước và khu vực biển — cung cấp giải pháp linh hoạt và toàn diện để thu hẹp khoảng cách này, đồng thời thúc đẩy việc công nhận ICCA là một phần không thể thiếu của các chiến lược bảo tồn.

Việc áp dụng OECM tại Việt Nam không chỉ giúp mở rộng diện tích bảo tồn một cách hiệu quả mà còn hỗ trợ sinh kế địa phương, bảo tồn các giá trị văn hóa và tăng cường khả năng chống chịu với biến đổi khí hậu. Tuy nhiên, khung pháp lý và chính sách về OECM tại Việt Nam vẫn đang trong quá trình nghiên cứu, xây dựng. Do đó, rất cần những thảo luận mang tính gợi mở cùng sự hợp tác đa bên trong việc hoàn thiện bộ tiêu chí và xây dựng cơ chế phù hợp cho việc thực hiện OECMs.

Nhằm tạo điều kiện cho các bên trao đổi đa diện về OECMs, Trung tâm Con người và Thiên nhiên (PanNature) tổ chức Cuộc gặp gỡ đầu xuân với chủ đề “Thúc đẩy các biện pháp bảo tồn hiệu quả khác (OECMs) nhằm hiện thực hóa mục tiêu bảo tồn đa dạng sinh học đến năm 2030” kết hợp tham quan xã Vân Hồ, huyện Vân Hồ, tỉnh Sơn La.

Mục tiêu

- Cập nhật thông tin, hoạt động của các bên liên quan đến OECMs tại Việt Nam;
- Thúc đẩy thành lập Nhóm nông cốt OECMs nhằm xây dựng bộ tiêu chí và cơ chế phù hợp với bối cảnh Việt Nam;
- Thúc đẩy chia sẻ thông tin về OECM như điểm khởi đầu quan trọng để thúc đẩy ICCA và các sáng kiến bảo tồn do cộng đồng;
- Đảm bảo sự liên kết giữa các nỗ lực OECM quốc gia với các chiến lược và ưu tiên của ICCA khu vực;
- Xây dựng kế hoạch vận động quốc gia cho các OECM phù hợp với hoạt động vận động của ICCA khu vực.

Thành phần:

- Cập nhật thông tin, hoạt động của các bên liên quan đến OECMs tại Việt Nam;
- Cơ quan chính phủ và nhà hoạch định chính sách;
- Các tổ chức, chuyên gia thúc đẩy OECM;

Đại diện từ các nhóm cộng đồng tham gia vào các nỗ lực bảo tồn tại địa phương.

Thời gian, địa điểm:

- Thời gian: 14-15/2/2025.
- Địa điểm: Xã Vân Hồ, huyện Vân Hồ, tỉnh Sơn La.

Kết quả mong đợi

- Lộ trình rõ ràng để tích hợp OECM vào chiến lược bảo tồn đa dạng sinh học của Việt Nam, phù hợp với các mục tiêu của khu vực và toàn cầu;
- Dự thảo bộ tiêu chí và công cụ để xác định và quản lý OECM;
- Tăng cường hợp tác giữa các bên liên quan để thúc đẩy OECM;
- Các đề xuất, kiến nghị cho chính sách về OECM;
- Nâng cao năng lực huy động nguồn lực và phát triển quan hệ đối tác để thực hiện OECM dài hạn.

Quý đại biểu vui lòng quét mã QR để tham khảo nội dung trình bày

CHƯƠNG TRÌNH

Thời gian	Nội dung	Thực hiện/ Điều phối
<i>Ngày 14/2</i>		
6:30 - 7:00	Tập trung tại Văn phòng PanNature	PanNature
7:00 - 11:00	Di chuyển Hà Nội - Vân Hồ	PanNature
11:30 - 13:30	Ăn trưa tại nhà hàng Suối Lìn	
13:30 - 13:45	Đón tiếp đại biểu	PanNature
13:45 - 14:00	Tuyên bố lý do, giới thiệu đại biểu	PanNature
14:00 - 14:30	Yêu cầu và định hướng của Việt Nam về thực hiện OECMs nhằm đạt mục tiêu 30x30	Bà Phan Thị Quỳnh Lê, Cục Bảo tồn thiên nhiên và Đa dạng sinh học, Bộ TNMT
14:30 - 15:00	OECM: Định nghĩa, Tiêu chí và công cụ	Ông Nguyễn Đức Tuấn, Điều phối viên - IUCN Việt
15:00 - 15:15	Giải lao	
15:15 - 15:45	Kinh nghiệm thực hiện OECM ở một số quốc gia và bài học cho Việt Nam	PGS.TS. Nguyễn Tài Tuệ, Phó Trưởng khoa, Khoa Địa chất, Trường Đại học Khoa học Tự nhiên

15:45 – 16:15	Giá trị đa dạng sinh học trong các khu OECM: Nội hàm và tiêu chí?	PGS.TS. Nguyễn Tài Tuế, Phó Trưởng khoa, Khoa Địa chất, Trường Đại học Khoa học Tự nhiên
16:15 - 16:45	Trao đổi – Thảo luận: Tiêu chí và nguồn lực cho OECMs?	Toàn thể đại biểu
16:45 - 17:15	Chia sẻ nỗ lực bảo tồn từ cộng đồng	Đại diện 02 nhóm cộng đồng
17:15 – 18:00	Tham quan bản Hua Tật	Toàn thể đại biểu
18:30 – 20:00	Ăn tối tại A Chu Homestay Giao lưu văn nghệ chào xuân	PanNature

Ngày 15/2

5:00 – 7:00	Quan sát Vườn đen má trắng trong rừng	Các đại biểu
6:00 – 7:00	Ăn sáng tại A Chu Homestay	
8:00 - 8:30	Rà soát các khu vực OECMs giàu tiềm năng tại Việt Nam	Bà Đỗ Thị Nhung, Chuyên gia bản đồ, Khoa Địa lý, Trường Đại học Khoa học tự nhiên, ĐHQG HN
8:30 - 9:00	OECMs và tiềm năng đóng góp cho bảo vệ đa dạng sinh học tại các địa phương	Ông Nguyễn Bá Thẩm, PanNature
9:00 – 9:30	Chia sẻ nỗ lực bảo tồn từ cộng đồng	Đại diện 02 nhóm cộng đồng
9:30 - 9:45	Giải lao	

9:45 - 10:30	Trao đổi – Thảo luận: Khung OECM toàn diện cho Việt Nam?	Toàn thể đại biểu
10:30 - 11:45	Thảo luận nhóm: Hướng đến xây dựng chính sách thực hiện OECMs ở Việt Nam	Toàn thể đại biểu
11:45 - 12:00	Tổng kết và bế mạc	PanNature
12:00 - 13:30	Ăn trưa	PanNature
14:00 - 18:00	Di chuyển Vân Hồ - Hà Nội Check in tại một số điểm du lịch trên đường về	PanNature

Lưu ý:

- Thời tiết ở Vân Hồ dịp cuối tuần khá lạnh, có thể có mưa phùn, Quý đại biểu nên chuẩn bị trang phục ấm áp, mũ/khăn len, giày thể thao/giày đế thấp để tiện di chuyển, tham quan! Nếu may mắn, chúng ta có thể được nhìn ngắm hoặc lắng nghe tiếng hót trong veo của các cá thể Vượn đen má trắng, được hòa mình cùng thiên nhiên như sương mây của Vân Hồ.
- Kính mong Quý đại biểu sắp xếp thời gian theo đúng lịch trình BTC đề xuất!

Trung tâm Con người và Thiên nhiên

